

ЕТНОКУЛТУРНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО В СОФИЙСКА ОБЛАСТ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

Етнокултурните характеристики на населението са обект на наблюдение от началото на 135-годишната история на преброяванията в страната. При първите преброявания, проведени в края на XIX век (1887 и 1892 г.), са наблюдавани признаците „вероизповедание“ и „матерен език“. През 1900 г. е включен признакът „народност“. При преброяването, проведено в края на 1946 г., вероизповеданието отпада, а другите два признака фигурират до 1975 г., като вместо матерен език се използва наименованието „майчин език“. Единствено през 1985 г. тези признаци са изключени от програмата на преброяването. При преброяванията, проведени през 1992 и 2001 г., се наблюдават признаците „етническа група“, „майчин език“ и „вероизповедание“, а при преброяванията през 2011 и 2021 г. е добавена и „религиозност“.

При последните три преброявания въпросите, свързани с етнокултурните характеристики, са доброволни. Използваните дефиниции и методология, както и формирането на въпросите и отговорите в преброителната карта са изцяло съобразени с основните принципи и препоръки на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- ✓ Доброволност на отговорите;
- ✓ Самоопределение;
- ✓ Възможност за свободно записан отговор.

Самоопределение по етнос

Етническата група представлява общност от лица, близки по произход, бит, култура и език.

Тенденциите в демографските процеси, обуславящи измененията в броя и структурите на населението, се отразяват върху всички етнически групи в страната. В резултат на това намалява абсолютният брой на населението и на трите основни етнически групи, както и не настъпват съществени изменения в етническата структура между последните две преброявания.

Данните за Софийска област към 7 септември 2021 г. сочат, че **българската етническа група** обхваща 204 662 лица от отговорили на въпроса за етническа принадлежност. В сравнение с 2011 г. отговорилите на този въпрос лица са били 210947.

Към **турската етническа група** са се самоопределили 342 от отговорилите лица, а през 2011 г. броят им е 422 лица.

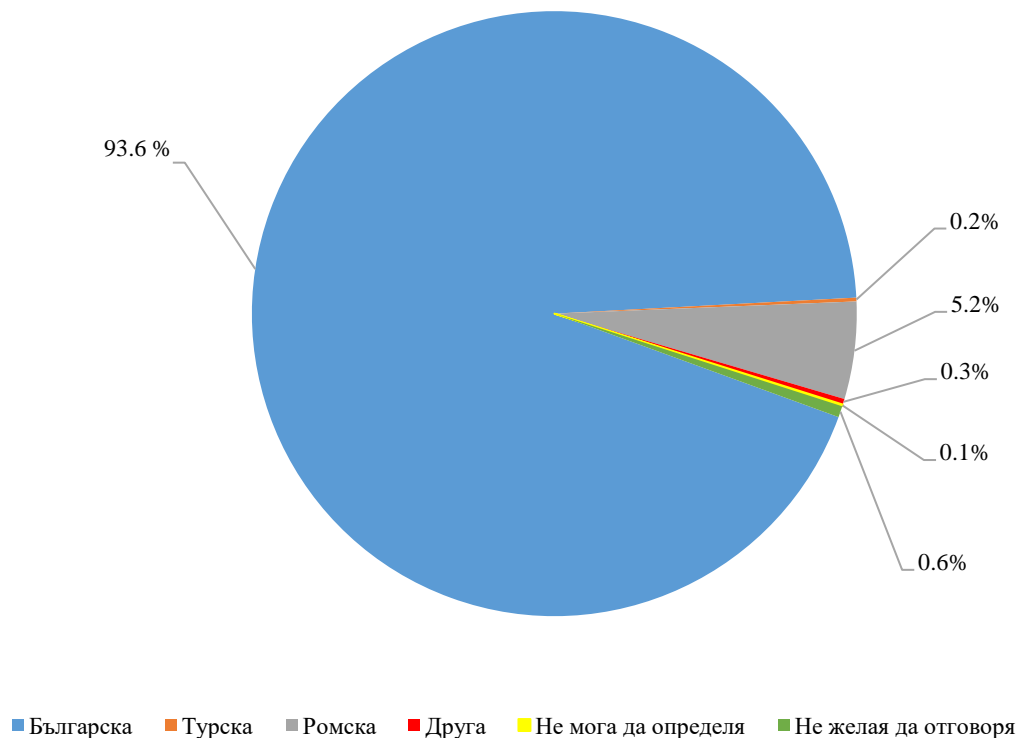
Към третия по численост **ромски етнос** са се самоопределили 11 380 от отговорилите лица. През 2011 г. броят им е 17 079 лица.

Към **други етнически групи** са се самоопределили 742 души. Към тази група през 2011 г. са се самоопределили 646 лица

Лицата, които са посочили, че **не могат да се самоопределят** са 221. През 2011 г. броят им е 1 660 лица.

Отговор „**Не желая да отговоря**“ през 2021 г. са отбелязали 1 238 лица.

Фиг. 1. Структура на населението в Софийска област, отговорило на въпроса за етническа принадлежност към 7 септември 2021 година

Възраст и етнос

Характерният за последните десетилетия процес на застаряване на населението засяга в най-голяма степен лицата от българската етническа общност.

При тази група най-висок брой на отговорилите на въпрос за етническа принадлежност е между 50 - 59 години. Съответно за турската етническа група възрастта е между 40 - 49 години и при ромската етническа група възрастта е между 10-19 години.

Табл. 1. Население в Софийска област по етническа принадлежност и възраст към 7 септември 2021 година

(брой)

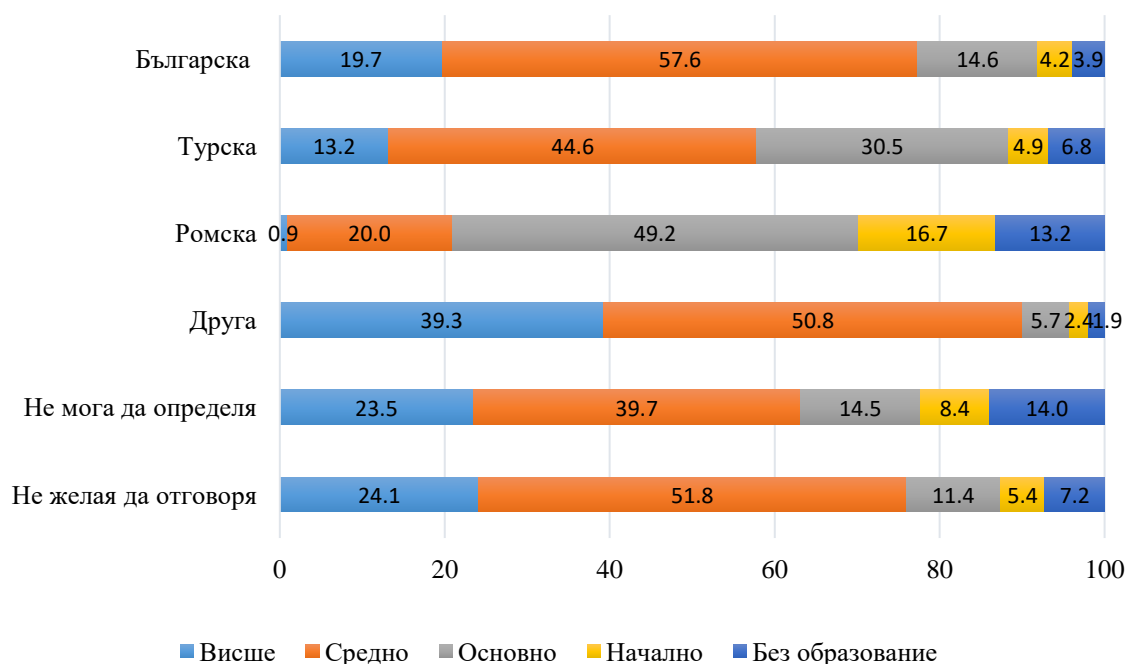
Етническа група	Възраст								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Общо	17 845	18 570	19 695	27 826	32 977	33 109	31 457	25 412	11 694
Българска	15 755	16 348	17 715	25 604	30 988	31 481	30 309	24 897	11 565
Турска	29	40	30	61	66	60	31	18	7
Ромска	1 837	1 986	1 755	1 843	1 568	1 224	799	318	50
Друга	27	26	57	104	121	147	160	73	27
Не мога да определя	53	26	21	32	31	22	25	4	7
Не желая да отговоря	144	144	117	182	203	175	133	102	38

Образование и етнос

Наблюдават се съществени различия в образователната структура на населението по етническа принадлежност. Докато при самоопределилите се като българи на седем и повече навършени години 77.6% са с високо образование (19.8% с висше и 57.8% със средно), то при населението от турската етническа група с високо образование са 58.0% (13.3% с висше и 44.8% със средно), а при ромския етнос относителният дял на този показател е 21.0%, съответно 0.9% с висше и 20.1% със завършено средно образование.

Грамотността се определя като умението да се чете и пише с разбиране на прочетеното и написаното. Към 7 септември 2021 г. 4.12% от самоопределилите се към ромската етническа група са неграмотни. Този дял е 2.2% и 0.5% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група.

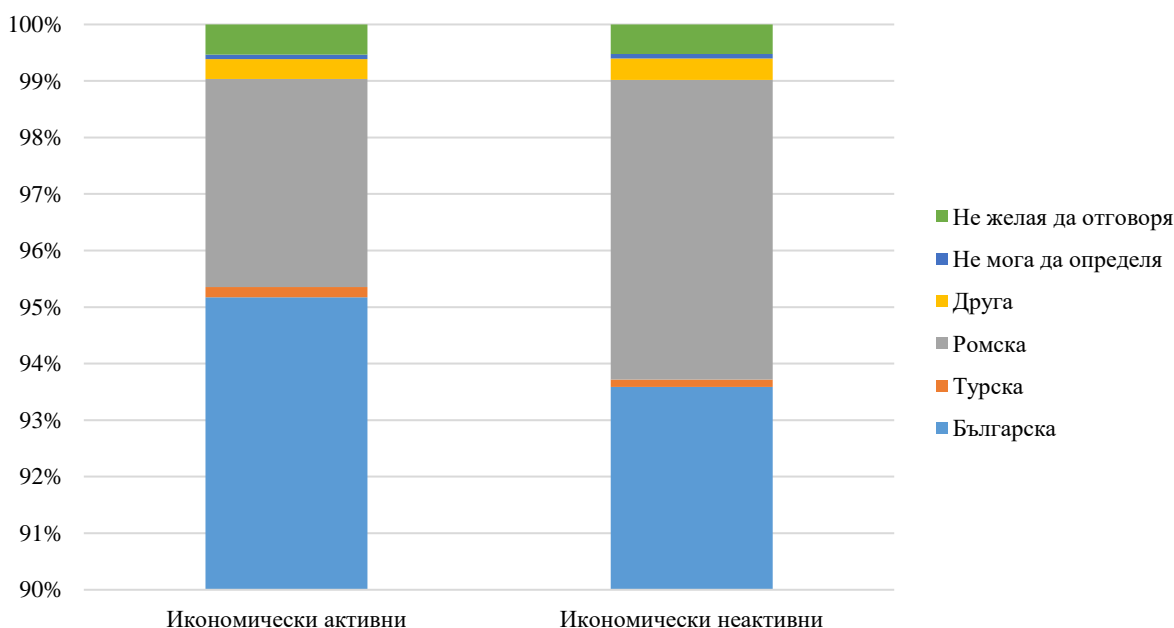
Фиг. 2 Структура на населението в Софийска област по образование и етнос към 7 септември 2021 година

Икономическа активност и етнос

Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година.

Фиг. 3. Икономически активни и икономически неактивни лица по етническа принадлежност в Софийска област към 7 септември 2021 година

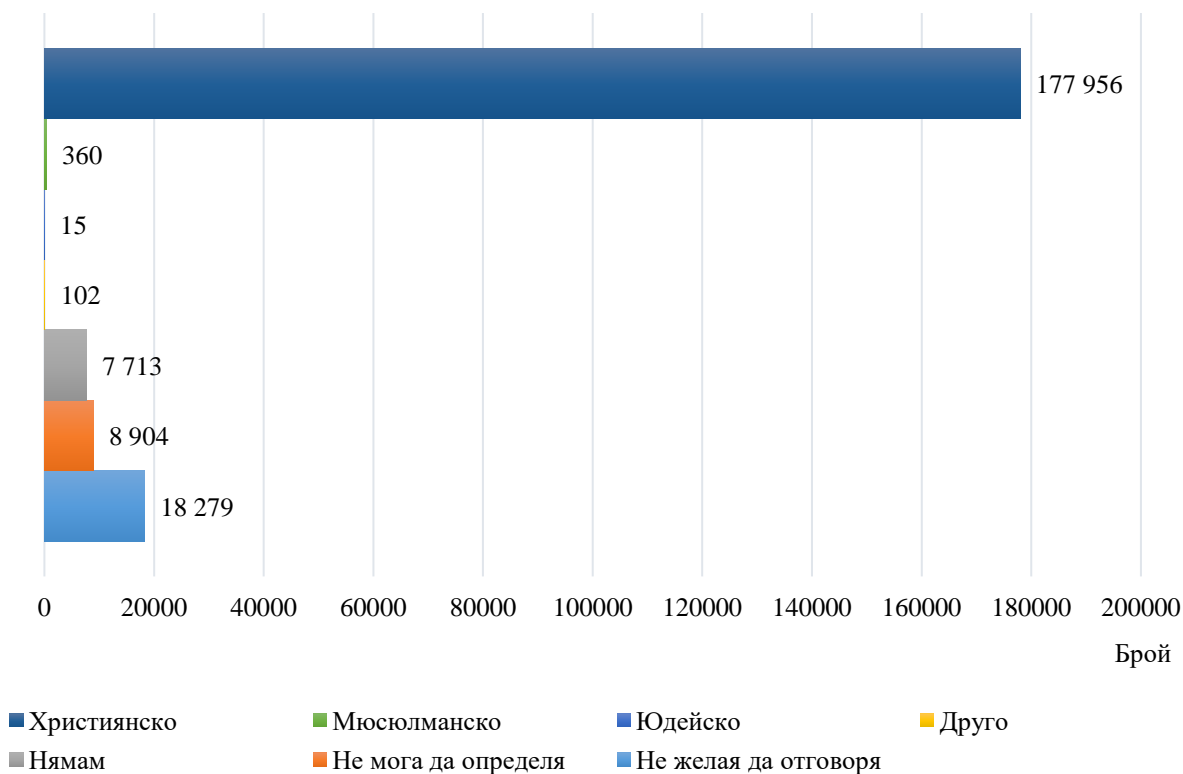

Вероизповедание

Вероизповеданието е принадлежността на лицето към дадена група, обособена исторически и характеризираща се с извършването на определени религиозни обреди (източноправославни, католически, протестантски, мюсюлмански и други).

Към 7 септември 2021 г. на въпрос за вероизповедание, 177 956 лица в Софийска област са посочили християнско, 360 лица са се определили с мюсюлманско, 15 лица са отговорили юдейско и 102 лица са се определили с „друго“. Отговор „не мога да определя“ са посочили 8 904 лица, а отговор „не желая да отговоря“ 18 279 лица. 7 713 лица са отговорили, че нямат вероизповедание.

Фиг. 4. Структура на населението в Софийска област по вероизповедание към 7 септември 2021 година

Майчин език

Майчиният език е вторият традиционно изучаван при преброяванията етнокултурен признак.

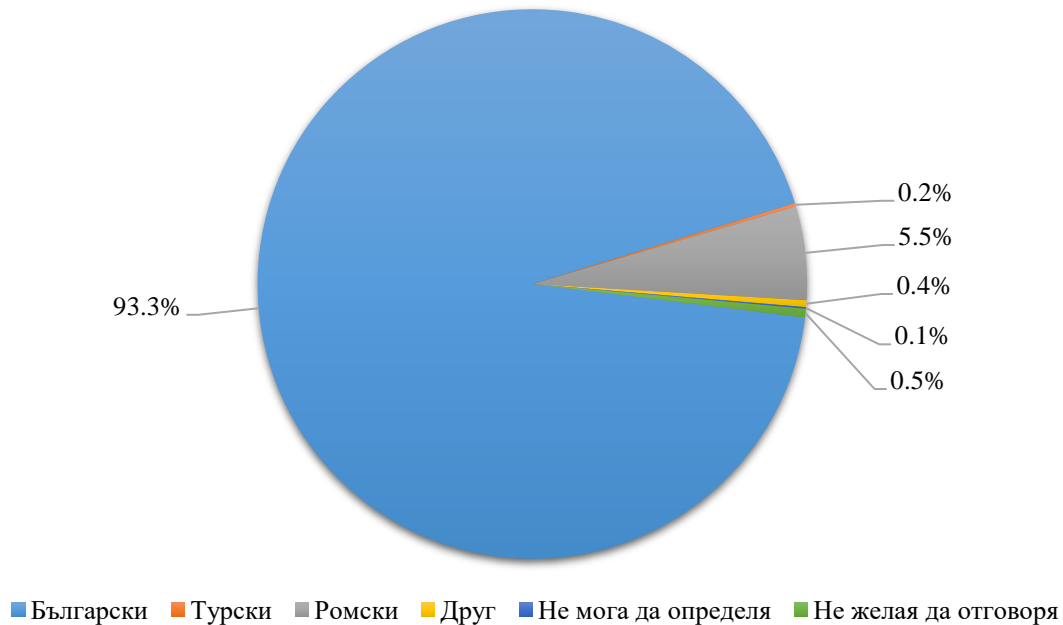
Майчиният език е първият език, усвоен у дома в най-ранно детство.

Българският е майчин език за 199 087 души, турският - за 336 души и ромският - за 11 762 души от отговорилите на въпроса в Софийска област.

„Друг“ майчин език са посочили 952 души.

Лицата, които са посочили, че **не могат да определят** майчиния си език са 166. Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 1 026 от отговорилите лица.

**Фиг. 5. Структура на населението в Софийска област по майчин език
към 7 септември 2021 година**

Религиозност

Религиозността е ми­роглед и поведе­ние, нагласи и обичаи, основани на вярата в божествено или висше същество, свръхестествени сили, както и съвкупност от морални норми, практики, ценности, институции и ритуали, съпровождащи този ми­роглед.

Към 7 септември 2021 г. 110 171 от отговорилите на въпроса „Религиозен ли сте?“, са отбелязали „да“, 51 518 са отбелязали „не“, 27 455 „не мога да определя“, а 24 185 са избрали отговор „не желая да отговоря на въпроса“. От отговорилите с „да“ 60 812 са жени, а 49 359 са мъже.

Комбинирането на въпросите за вероизповедание и религиозност показва, че 55.8% от самоопределилите се към мюсюлманско вероизповедание са посочили, че са религиозни, докато при самоопределилите се към християнско вероизповедание този дял е 61.9%.

Фиг.6. Разпределение на населението по вероизповедание и религиозност към 7 септември 2021 година

